

наслідків природних процесів, сприятиме підвищенню фінансової стійкості землеробського виробництва.

Список використаних джерел:

1. Борисова В.А. Організаційно-економічний механізм страхування /В.А. Борисова, О.В. Огаренко – Суми: Вид-во «Довкілля», 2001. – 194 с.
2. Ботвіна Н.О. Проблеми розвитку страхового ринку України /Н.О. Ботвіна // Розвиток економіки України в умовах глобалізації: Всеукр. наук.-практ. конф. Зб. наук. робіт №5 (102). – Харків, 2011. – С. 77-79.
3. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: методологія, практика: [моногр.] / О.О. Гаманкова. – К.:КНЕУ, 2009. – 284 с.
4. Гудзь О.Є. Територія екологічного агрострахування: можливості та нові горизонти / О.Є. Гудзь // Вісн. Сумського нац. аграр. ун-ту. Серія: фінанси і кредит. – 2012. – № 1(32). – С. 23-29.
5. Мазур Г.Ф. Механізм державного регулювання системи страхового захисту в аграрній сфері / Г.Ф. Мазур // Економіка АПК. – м. Київ, 2013. – № 3. – С. 41-45.

Власюк С.А., к.е.н.

Уманський національний університет садівництва,
м. Умань

КЛЮЧОВІ ОРІЄНТИРИ ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах кризових дифузій та структурних спотворень в архітектоніці фінансового оточення України, поле нагальних проблем фінансування операційної діяльності сільськогосподарських підприємств розширило свої межі та набуло значного поглиблення. Це вимагає розробки якісно відмінного теоретичного та методичного інструментарію пошуку оптимальних шляхів їх розв'язання в сучасних вимірах.

Фінансові ресурси в процесі виробничо-господарської діяльності постійно здійснюють кругообіг, зумовлюючи цим фінансовий потік, від ефективності якого залежать поточні результати діяльності та майбутні темпи розвитку сільськогосподарських підприємств.

На нашу думку поняття „фінансовий потік” – це динамічний показник, який характеризує рух фінансових ресурсів (формування, перерозподіл та використання) в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, що сприяє формуванню позитивних фінансових результатів та створює належні умови для досягнення поточних і стратегічних цілей сільськогосподарських підприємств.

Потреба в фінансових ресурсах виникає на сільськогосподарських підприємствах тому, що вхідні і вихідні фінансові потоки, як правило, покривають одні одних несинхронно протягом операційного циклу, що

пов'язано з особливістю галузі. Зазвичай, у перші місяці операційного циклу переважають вихідні фінансові потоки пов'язані з виробничою діяльністю. Після отримання готової продукції надходження, наприклад, у формі виручки від продажу, поступово збільшуються. На деяких етапах діяльності підприємств переважають то платежі, то надходження ресурсів.

Позитивна потреба в ресурсах виникає у ті періоди часу, коли переважають вихідні фінансові потоки, і навпаки, від'ємна (негативна) потреба в ресурсах виявляється в періоди, коли переважають вхідні фінансові потоки.

Отже, забезпечення покриття позитивної потреби в фінансових ресурсах є одним із пріоритетних завдань управління фінансовими потоками на сільськогосподарських підприємствах з метою збереження фінансової рівноваги. Негативна ж потреба у фінансових ресурсах навпаки, може виступати як додаткове джерело фінансування.

Характер фінансування будь-якого підприємства визначається перш за все специфікою галузі, до якої воно належить. При фінансуванні сільськогосподарських підприємств слід враховувати також і те, що джерелами нестабільності можуть бути такі фактори, як недостатні фінансові можливості переробних підприємств, що перешкоджає своєчасним розрахункам за сільськогосподарську сировину; нерозвиненість ринкової (збутової, обслуговуючої, експортної) та фінансової (кооперативних банків, кредитних спілок, банків з мікрофінансування тощо) інфраструктури; низький рівень купівельної спроможності вітчизняних споживачів, що стримує формування об'єктивного рівня цін на сільськогосподарську продукцію; зміна темпів інфляції, процентних ставок, обмінного курсу валюти, умов зовнішньої торгівлі, а також зміни у державній політиці.

Основною економічною особливістю, яка вирізняє дану галузь є формування джерел фінансування та отримання фінансових результатів в процесі діяльності сільськогосподарських підприємств.

Діяльність сільськогосподарських підприємств у розрізі фінансування охоплює: управління структурою капіталу, фінансовими резервами, дебіторською та кредиторською заборгованістю, розподілом прибутку; залучення власного та позичкового капіталу; формування дивідендної та амортизаційної політики тощо.

Операційна діяльність сільськогосподарських підприємств – це сукупність господарських операцій, реалізація яких безпосередньо пов'язана із здійсненням тих видів господарської діяльності, що передбачені статутними документами. Типовими прикладами даних операцій можуть бути: закупівля сировини та матеріалів, виплата заробітної плати працівникам, сплата податків та інших обов'язкових платежів до бюджету та позабюджетних фондів, реалізація виробленої продукції тощо.

Для забезпечення безперебійної операційної діяльності сільськогосподарського підприємства необхідним є забезпечення декількох альтернативних джерел фінансування, які не виключають одне одного та можуть бути використані одночасно.

Доцільно зауважити, що вибір джерел фінансування операційної діяльності сільськогосподарських підприємств визначається рядом факторів: масштабом і обсягом необхідних фінансових ресурсів; наявністю і доступністю фінансових ресурсів; впливом обраного джерела фінансування на фінансове становище підприємства.

Інституціональне середовище визначає тактику і стратегію сільськогосподарських підприємств щодо фінансування їх операційної діяльності з метою розв'язання таких основних завдань: формувань оптимальної структури капіталу і вибір сфери його використання для забезпечення стабільності фінансових потоків і прибутковості; забезпечення фінансовими ресурсами операційної діяльності; забезпечення виконання фінансових зобов'язань перед діловими партнерами, бюджетом і державними цільовими фондами; фінансового забезпечення виробничого розвитку.

Стабілізація, зростання та подальший розвиток сільськогосподарських підприємств в системі ринкової економіки неможливий без періодичного використання зовнішніх залучених фінансових ресурсів. Саме банківське кредитування на даний час стало одним з основних джерел фінансування операційної діяльності. Так як кредити банку здійснюють активний вплив на раціональне формування фінансових ресурсів та надають змогу органічно ув'язати всі джерела оборотних активів.

Накопичений світовий і вітчизняний (дореволюційний і в роки Непу) досвід (Німеччина, Канада, США), а також досвід країн з перехідною економікою (Польща, Румунія, Литва, Болгарія) доводять, що проблема доступного кредитування сільськогосподарських підприємств успішно вирішується за допомогою кредитної кооперації, зокрема кредитних спілок.

В напрямі удосконалення кредитного обслуговування пропонуємо ввести в структуру комерційних банків новий відділ фінансового менеджменту по сільському господарству, де кожний менеджер напряму працюватиме з клієнтом-сільськогосподарським підприємством, самостійно оцінюватиме його кредитну історію, його рівень менеджменту. Крім того, такий фінансовий менеджер банку повинен вивчати всі показники руху фінансових коштів і аудиту, що дасть йому можливість оцінити істинну потребу клієнта у фінансових ресурсах, тобто він повинен виступати не пасивним спостерігачем, а корисним радником та контролером.

Досвід розвинутих країн, зокрема Канади показує, що удосконалення кредитування прибуткових сільськогосподарських підприємств певною мірою вирішується шляхом створення спеціального рахунку. На нашу думку, в Україні, також доцільно створити спеціальний кредитний рахунок, де акумулюватимуться ресурси для фінансування операційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Джерелами формування даного рахунку, з однієї сторони, повинні виступати внески сільськогосподарських підприємств у встановленому відсотку від обороту з реалізації продукції за рік, з іншої сторони – кошти державних або місцевих бюджетів, у розмірі, що дорівнює внеску підприємств. Враховуючи, що спеціальний кредитний рахунок має формуватися і щорічно поповнюватися за рахунок бюджетних коштів його

засновником має бути Міністерство аграрної політики. Кошти на створеному таким чином рахунку повинні зберігатися як депозит під відповідні відсотки. Якщо в поточному році прибуток сільськогосподарського підприємства виявиться нижчим середнього показника за останні п'ять років, то підприємство має право на відшкодування різниці з рахунку. При цьому, необхідно створити відповідну фінансово-кредитну комісію для аналізу причин зменшення прибутковості субсидійованого підприємства, з метою запобігання зловживань. В результаті цього створиться конкурентне середовище та збільшиться зацікавленість фінансово-кредитних установ в кредитуванні сільськогосподарського виробництва, забезпеченість кредитами села покращиться.

Отже, фінансування операційної діяльності сільськогосподарських підприємств набуває вагомого значення при визначенні найважливіших напрямів, чинників та горизонтів соціально-економічного поступу, формуванні за їх допомогою управлінської стратегії розвитку в контексті економічної ідентифікації та самовизначення у світових економічних процесах. Це особливо важливо в площині пошуку самостійного шляху економічного розвитку в межах глобалізаційних процесів та вступу України в СОТ.

Голович Н.М.
Науковий керівник – Танклевська Н.С., д.е.н., професор
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»,
м. Херсон

ФАКТОРИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних ринкових умовах зростає актуальність фінансової безпеки України, яка викликана нестабільною соціально-економічною ситуацією, політичним становищем та світовими кризовими процесами. Особливої уваги потребує саме аграрний сектор, фундаментом якого виступають сільськогосподарські підприємства. Акцентуючи увагу лише на збільшенні валового доходу та максимізації прибутку, суб'єкти господарської діяльності, виробництво яких зосереджено в аграрному секторі України, нівелюють існуючий потенціал галузі, мінімізуючи інноваційну діяльність та зводячи моніторинг рівня фінансової безпеки до розрахунку чистого прибутку (збитку). Але завдяки аналізу факторів фінансової безпеки, підприємства матимуть змогу зміцнити її рівень та збільшити конкурентоздатність власного виробництва.

Слід наголосити, що фінансова безпека сільськогосподарського підприємства має пряму залежність від економічної безпеки держави, регіону і ґрунтується на їхньому фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, а також перспективах розвитку [1]. Тому фактори впливу на фінансову безпеку сільськогосподарських підприємств взаємопов'язані з чинниками впливу на безпеку держави та регіону. Таким чином, можна стверджувати, що саме